

MEE Zsinat Törvényelőkészítő Bizottsága

Az egyházi jogi személyiség újraszabályozása (2015. november)

Az egyházi jogi személyiség újraszabályozásának kérdését többször, több testület is tárgyalta az elmúlt időszakban. A zsinat a 2015. májusi ülésén, az elvi vitában többségi szavazással előzetesen az „A” változatot támogatta azzal, hogy a belső egyházi egyeztetéseket folytatni kell. Ezekben a belső egyházi egyeztetéseken azonban nem tudunk olyan konszenzusos álláspontot kialakítani, melyet mind az egyházi lelkészi vezetők, mind a téma előkészítői egyöntetűen támogatnának. Így jelenleg nem tudunk a zsinat számára olyan javaslatot benyújtani, mely már egy kiforrott megoldási mód részleteit tartalmazná. A zsinatnak – mint egyházunk legfőbb döntéshozó testületének – a bölcsességére bízunk, hogy válassza ki, az alábbiakban bemutatásra kerülő megoldási módok közül melyiknek a megvalósítási részleteit dolgozza ki a törvényelőkészítő bizottság (vagy adott esetben az egész szabályozási kérdést vegye le napirendjéről).

HATÁROZATI JAVASLAT

A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata az egyházi jogi személyiség újraszabályozásának kérdése kapcsán felkéri a törvényelőkészítő bizottságot, hogy az előterjesztésben szereplő „A” vagy „A2” vagy „B” vagy „C” vagy „D” változat részleteit dolgozza ki és terjessze a zsinat elé.

A szóba jövő változatok fő jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

	„A”	„A2”	„B”	„C”	„D”
Az egyházközség fogalma változatlan marad.	Igen	Nem	Nem	Nem	Igen
A leányegyház jogi személy lehet.	Nem	Nem	Nem	Igen	Igen
A társegyház jogi személy lehet.	Nem	Nem	Igen	Igen	Igen
A leányegyház elkülönítetten gazdálkodhat.	Igen	Igen	Igen	Igen	Igen
Egységes egyházközség-fogalom, azonos felelősségi szabályok érvényesülnek.	Igen	Igen	Nem	Nem	Nem
Egyértelműen eldönthető, hogy egy egyházközség jogi személy-e vagy sem.	Igen	Igen	Igen	Igen	Nem
Jogi személyen belüli jogi személy lehetősége.	Nem	Nem	Nem	Igen	Igen
A belső egyházi jogosítványok, kötelezettségek elválnak a világi jogosítványoktól, kötelezettségektől.	Nem	Nem	Nem	Nem	Igen

1) HÁTTÉR

A jogi személyen belüli jogi személy (pl. egyházközség és leányegyház) szerkezetet az állam nem tudja kezelni – a jogi személyek egymástól elkülönülten működnek, nem értelmezhető, hogy valami önálló is, meg nem is (tehát hogy a jogi személy egyházközség része is különálló jogi személy). **Az eredeti előterjesztések célja az volt, hogy a szabályozást normatívan alakítsuk ki, hogy a törvény alapján eldönthető legyen, ki jogi személy és ki nem:** ha a meghatározott feltételeknek (méretnek, elnevezésnek) az adott egység megfelel, akkor jogi személy. **Megszűnne a jogi személyiség választásának eddigi lehetősége,** adott egyházi egység kategóriája meghatározza a jogi személyiség meglétét. (A törvényeinkben rögzített jelenlegi kereteket, fogalmakat, szabályokat az előterjesztés végén található 1. sz. melléklet tartalmazza.)

Az új szabályozással nem lenne kizárva annak a lehetősége sem (ami jelenleg is megvan), hogy egy egyházi egység, ha megfelel az egyházközségi feltételeknek, akkor önálló egyházközséggé váljon. (Pl. jogi személyiség nélküli leányegyházközségből kiválással egyházközséggé szerveződjön). Tehát egy esetleges **jogi személyiség elvesztése nem végleges.**

- a) **A törvényelőkészítő bizottság eddigi egyeztetései során nem támogatta opcionális lehetőségként fenntartani a jogi személlyé válást. A bizottság szükségesnek tartja a normatív szabályozást.¹**
- b) **Az egyházmegye jogi személy legyen, vagyis az itt jelenleg meglévő választási lehetőség megszüntetését javasoltuk.**
- c) **A törvényelőkészítő bizottság támogatta a fiókegyház fogalmának kivezetését.**

Az **előkészítő munka során** számos egyeztetés zajlott, ezek összefoglalását a felmerült fő szempontokkal együtt a 2. sz. melléklet tartalmazza. Egyértelművé vált, hogy a **jelenlegi állapotot sokan az alábbiak miatt nem akarják megváltoztatni:**

1) Ragaszkodnak ingatlanjaikhoz. Ez érvényes olyan egyházi jogi egységek is, amelyek a jelenlegi jogi szabályozás szerint nem is "léteznek", tehát valójában nem is lehetnek tulajdonosai annak az ingatlanoknak, amit magukénak gondolnak. [Őseink ingatlanához való ragaszkodás érthető, de meg kell találni annak **mai jogi kereteit.**]

2) A leányegyház jogi személyiségének lehetősége három ok miatt élvez támogatást:

¹ A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény szerint

„12. § (1) A bevett egyház **belső szabálya szerint** jogi személyiséggel rendelkező egysége, szervezete vagy intézménye jogi személy.

12/A. § A bevett egyház **belső szabálya** a jogi személyre törvényben meghatározott általános szabályoktól eltérően határozhatja meg

a) a bevett egyház és a belső egyházi jogi személy

aa) szervezetére és képviselőire,

ab) törvényes működésének biztosítékaira,

ac) átalakulására, egyesülésére, szétválására és jogutód nélküli megszűnésére, valamint

b) a belső egyházi jogi személy létesítésére

vonatkozó szabályokat.”

- a) pályázati lehetőségek nagyobb tere,
- b) az 1) pontban leírt ingatlankérdés,
- c) a teljes önállóságban nagyobb „mozgósító” erőt látnak.

Az egyértelmű (normatív) szabályozásra vonatkozó kérés azonban él és sürgető. Nem kifejezetten azzal a céllal, hogy számszerűen mérhető adatok alapján kerüljön meghatározásra az egyházközség önállóságának feltételrendszere, hanem sokkal inkább azzal, hogy egyértelművé tegye: az **egyházi jogi személy az állam előtti adóalany, és fordítva.**

Az új állami „egyházügyi törvény” Országos Irodához érkezett tervezete is tükrözi azt az egyértelmű szándékot, hogy az egyházi jogi személy létesítésére, szervezetére és képviselésére, törvényes működésének biztosítására, átalakulására, egyesülésére, szétválására és jogutód nélküli megszűnésére vonatkozó **szabályokat, kereteket az egyház (bejegyzett egyház) maga szabályozza, annak tudatában, hogy a jogi személyre vonatkozó általános szabályok a belső szabályoktól függetlenül érvényesek.**

Olyan kereteket kell tehát teremteni, amely alapján egyértelműen lépésre "kényszeríthető" az, aki nem felel meg: adószáma van, de nem önálló, nincs adószáma, de önállóan működik. Ugyanakkor olyan útra kell lépünk, ami széleskörű támogatottságot élvez az egyház vezetésében, hiszen a jogalkotás után az operatív megvalósításban az egyházkerületi, egyházmegyei vezetőknek kulcsszerepe lesz.

2) A MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEK ISMERTETÉSE

„A” verzió

Maradunk az eddigi testületek által kijelölt úton és az "A" verziót visszük tovább a törvényalkotásban. Az „A” verzió rövid lényege, hogy csak az egyházközség jogi személy. Az egyházközség egyéb része (leány-, társ-) törvény által kikényszerített szerződéses megállapodásban garantál elkülönült gazdálkodással, ingatlanok feletti rendelkezési joggal rendelkeznek. */részletesen a korábbi előterjesztések tartalmazzák/*

Előnyök:

- + egységes „egyházközség” meghatározás
- + az egyházközség az alapegység

Hátrányok:

- a már létrejött, a jogértelmezésbe nem férő jogi személyeket meg kell szüntetni (A megszüntetés nem kell, hogy jogok elvesztését is jelentse, hiszen beépíthetők törvényi garanciák arra vonatkozóan, hogy az egyes egyházi egységek milyen további „belső” jogokkal rendelkeznek a jogi személyen belül. Pl. korábban nevükön lévő ingatlan sorsáról csak az ő hozzájárulásukkal lehet dönteni, kiválás esetén a korábbi vagyonukat vihetik magukkal.)
- végig kell vinni az ingatlantulajdonok átírását
- megállapodások az egyházközség-részek között a belső „önállóságról”, elkülönületről (A megállapodások létrehozása jelenti itt a többlet munkát.)

A törvény taxatív mondja ki, hogy ki jogi személy, ezzel elkerülve az „átláthatatlanságot”: A MEE jogi személyként működő részei:

- országos egyház
- egyházmegye
- egyházközség
- társult egyházközség

Jogi személyiségét elvesztő leányegyházak, társegyházak esetében átmeneti időszak az ingatlan, egyéb átírások elvégzésére. A leányegyház és társegyház jogi személyisége jogutódlással szűnne meg. A jogutód az anyaegyház vagy a társult egyházközség. Részletesebb szabályozást csak az átalakítás jogi aktusa igényel, hiszen a többi egyházközségi forma esetében a szabályozás adott, az egyházközségi részek fogalmának pontosítását kell elvégezni. A leányegyház és a társegyház fogalmának újradefiniálása, a köztük lévő különbségek meghatározása.

1. A társegyházak egyenrangú részei a társult egyházközségnek. (Belső ügyeik intézésére önállóan jogosultak.) A társulási egyezmény szabályozza a részleteket.
2. A leányegyház az anyaegyház „gondozása” alatt áll.

LEÁNYEGYHÁZ („A” verzió szerinti szabályozás)

A leányegyház az egyházközség azon része, amelynek nincs önálló lelkésze és felügyelője, de presbitériummal (élén gondnokkal), **önálló elkülönített** gazdálkodással és saját istentiszteleti hellyel rendelkezik. Az anyaegyház gondozása alatt áll, gazdálkodását az anyaegyház számvevőszéke is ellenőrzi. A leányegyház nem jogi személy. A leányegyház saját **elkülönített** költségvetéssel és beszámolóval rendelkezik, mely része az egyházközség költségvetésének és beszámolójának.

TÁRSEGYHÁZ („A” verzió szerinti szabályozás)

A társegyház **nem** jogi személy. A társult egyházközség jogi személy. A társegyháznak nincs önálló lelkésze, de van önálló felügyelője és presbitériuma, **elkülönített** gazdálkodással és saját istentiszteleti hellyel rendelkezik.

A többi kérdés már a társulási szerződés keretein belül rendezésre kerülhet.

A társulási egyezmény kapcsán a jelenleginél pontosabban szükséges szabályozni annak minimális tartalmát. Ez egyrészt a társulások részére is hasznos, másrészt biztosítja a társulások nagyobb jogi egységességét az egyházon belül.

„A2” verzió

Az „A” verzió megengedőbb változata, de még a meglévő fogalmi rendszeren belül maradunk. Az egyházközség fogalmát lazítjuk, úgy hogy ezt követően a valóban **erős leányegyházak átkerülhetnek az egyházközség kategóriába** és így lehet önálló jogi személyiségük, adószámuk. Ezek a leányegyházak elbúcsúznak az anyaegyházától és annak minden nem forintosítható támogatásától is. Erre egy átmeneti időt lehet adni, amíg a szükséges jogi lépéseket megteszik. Akik "alkalmatlanok" az új egyházközség fogalmának megfelelni, ők maradnak leányegyházak, és ha van, megszüntetik jogi személyiségüket. => Kidolgozott „elkülönült” gazdálkodásba mennek át.

Ebben az esetben át kell gondolni a társulások helyzetét is. Többségük a lelkész állás fenntartására jött létre. Viszont ha ez mint az önálló egyházközségi feltétel megszűnik, akkor új helyzet elé kerülnek. Akár ők is lehetnek önálló jogi személyek (hiszen az önálló lelkész már nem feltétel), ami tovább nehezíti a kérdést és rombolja az átláthatóság letelején kitűzött alapelvét.

Nem támogatható konkrét szabályok felállítása arra vonatkozóan, hogy ki felel meg az új egyházközség fogalmának. A törvényben a jelenlegi meghatározáshoz hasonlóan általános szinten kell maradni és - ahogy most is - egyházmegyei szinten lehet az esetleges átsorolást elfogadni/nem elfogadni. Annyira sok szempont, helyzet lehet, hogy ezt központilag meghatározni nem tudjuk és nem szabad. (Lehet, hogy van egy 50 fős erős közösség, aki gond nélkül teljesíti az önállóság feltételeit, de lehet, hogy van egy 250 fős, aki már most sem tud mit tenni a feladatival.) Az új egyházközség fogalmát alapvetően abban lehetne módosítani, hogy kikerülne az önálló lelkész kritériuma, csak annyiban kerülne megkötésre, hogy van szolgálati jogviszonya valamely lelkésszel. (járulékot fizet utána).

Ha ezt az utat választjuk, fennáll annak az esélye, hogy olyan leányegyházak is át fognak kerülni egyházközségi kategóriába, akik nem alkalmasak, de pl. megyei szinten jó az érdekérvényesítő képességük. Ez sajnos a későbbiekben fog gondot jelenteni nekik és majd egész egyházunknak, ha helyt kell állni valamilyen helyi gond probléma okán.

Az egyházközség fogalmának „lazítása” egyéb, eddig megszokott szabályt boríthat fel. Indokolatlanul megbillenhetnek például a szavazati arányok egy egyházmegyében, hiszen eddig a szavazatukat közvetlenül az anyaegyházon belül gyakorló leányegyházak önálló szavazati jogot kapnak. De ezen kívül más területen (támogatások, jelölések, intézményfenntartás) új helyzetet teremt a fogalom módosítása.

Az „A2” verzió előfeltételeként megfogalmazott egyházközségi fogalom megváltoztatását a Teológiai Bizottság nem támogatta.

„B” verzió

Az egyházközségek a jogi személyek, s ezt a státuszt a jelenlegi társegyházak is megkapják (megtartják) – a társegyházak önállóak maradnak, szerződnek közösen a szolgálatok ellátására.

Előnyök:

- + viszonylag egyszerűen meghatározható, kisebb számú, nagyobb egység kerül ebbe a kategóriába
- + önállóság magasabb foka érvényesülhet

Hátrányok:

- az egyházközség fogalma újraértelmezésre szorul
- létrejön egy viszonylag „üres” jogi személy: a társult egyházközség,
- A normatív szabályozás miatt a jelenleg nem jogi személy társegyházaknak is jogi személlyé kell válniuk vagy társegyházi státuszukból leányegyházzá kell alakulniuk, ha jogi személyiség nélkül szeretnének továbbműködni,
- kezelni kell a társegyházak belső egyházi jogi helyzetét (pl. püspökválasztásnál önálló vagy együttes szavazati jog) (Együttes szavazat, fenntartott lelkészi státusz)
- az ingatlantulajdonok átírása a többi esetben is meg kell, hogy történjen

A törvény taxative mondja ki, hogy ki lehet jogi személy, ezzel elkerülve az „átláthatatlanságot”.

A MEE jogi személyként működő részei:

- országos egyház
- egyházmegye
- egyházközség
- társult egyházközség
- társegyház

Jogi személyiségét elvesztő leányegyházak esetében átmeneti időszak az ingatlan, egyéb átírások elvégzésére. A leányegyház jogi személyisége jogutódlással szűnne meg. A jogutód az anyaegyház. Azon leányegyházak számára, akik meg szeretnék őrizni önállóságukat akként, hogy egyházközségük társegyházává válnak, a következő eljárást kell betartani:

- ha az anyaegyház erre nyitott, akkor a meglévő társulási protokollt kell alkalmazni
- ha az anyaegyház nem szeretné, hogy a leányegyházközsége társegyháza legyen és elzárkózik a társulás létrehozásától, akkor az egyházmegyei közgyűlés dönt arról, hogy a társulást létre kell-e hozni vagy nem. Az egyházmegyei közgyűlés döntése ellen az egyházkerületi közgyűlésnél lehet fellebbezni. A társulási egyezményt is ebben az esetben az egyházmegyei és az egyházkerületi közgyűlés hagyja jóvá. Döntés adott év I. félév, véglegesítés adott év II. félév.

Azon társegyháznak, akik nem szeretnék önálló jogi személyek lenni (pl. méretük miatt), leányegyházzá kell válniuk. Ők, mivel jelenleg se jogi személyek, így csak átminősítés fog történni leányegyházzá. Illetve ha jogi személyek, akkor jogutódlással megszűnik a jogi személyiségük.

Részletesebb szabályozást a társegyház és a társult egyházközség „új” szerepe igényel, hiszen egyes esetekben a társegyház veheti át a leányegyház szerepét.

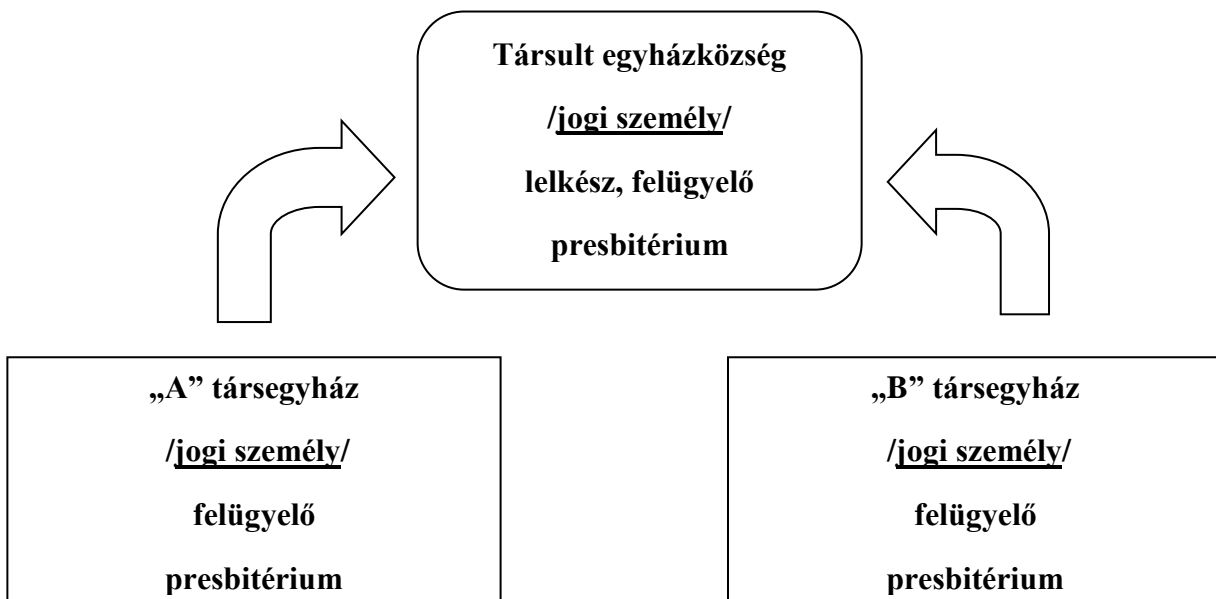
TÁRSULT EGYHÁZKÖZSÉG („B” verzió)

A társegyház jogi személy. A társult egyházközség jogi személy.

A **társegyháznak nincs önálló lelkésze**, de van önálló felügyelője és presbitériuma, **önálló** gazdálkodással és saját istentiszteleti hellyel rendelkezik.

(A társult egyházközség beszámolójában alapvetően társegyházi befizetések és lelkészi fizetés fog szerepelni, illetve egyéb közösen vállalt feladatok költségei (szolgálati autó). A társult egyházközség csak egy „**gazdasági szerveződés**”, neki magának magánszemély tagjai nincsenek, csak társegyház tagjai.)

Itt a lelkész akár 3-5 jogi személy vezetője, így neki ez nagyobb terhet jelent.

LEÁNYEGYHÁZ: ua. mint az „A” megoldási alternatívában

„C” verzió

A 2015 júniusában tartott Esperesi Tanács, Zsinati Fórum, Püspöki Tanács észrevételeit, javaslatait is figyelembe véve próbáltunk egy „C” verziót is kidolgozni, mely az említett fórumokon elhangzott észrevételeket is tükrözi. Mivel az alapelvektől (normatív szabályozás igénye, átlátható struktúra) nem szeretnénk elmozdulni, így a „C” verzió új irányt vesz. **A felvetett szempontok beépítése egy meglehetősen bonyolult szerkezetet eredményező szabályozás révén oldható meg, amely új fogalmakat is bevezet, illetve még tartalmaz eldöntendő kérdéseket.**

- 1) Az **egyházközség**, mint alapfogalom megmarad, aki jogi személy.
- 2) A **leányegyház** esetében két új kategória jön létre az eddigi egy leányegyház helyett. Figyelembe véve, hogy vannak olyan leányegyházak, akiknek ingatlantulajdon, meglévő jogi személyiség okán fontos, hogy önálló jogi személyek legyenek:
 - a) Jogi személyiséggel nem rendelkező leányegyház (öt hívnánk leányegyháznak)
 - b) Jogi személyiséggel rendelkező leányegyház (? új neve)

Az a) leányegyháznak nincs önálló gazdálkodása, csak elkülönült gazdálkodása van. A most is meglévő gyakorlat szerint az anyaegyház leányegyházaként működik. (A leányegyházak többsége ebben a kategóriában maradna a felmérés szerint.)

A b) leányegyháznak önálló jogi személyisége, önálló gazdálkodása van, de nincs önálló lelkésze, így az egyházközség fogalmának nem felel meg. Az önálló gazdálkodáson kívül csak olyan jogok illetik meg, mint az a) leányegyházat. Többletjogosítványa egyedül az önálló gazdálkodásban van, persze az ehhez párosuló többletkötelezettségek vállalásával. A jogi személy képviselője a gondnok és a lelkész. Mind a) és b) csak 1-2 tagot delegál az anyaegyház presbitériumába.

Így lehetnek majd olyan egyházközségek, amiknek valamely része jogi személy. Fontos, hogy itt helyesen történjen a jogi képviselet, ezért kell olyan nevet is találni a b) leányegyháznak, ami utal arra, hogy ő önálló jogi személy.

A „C” verzió belül a nehezebb szabályozást a társulások okozzák. Itt már nem beszélhetünk egy erős anyagyülekezeetről, akihez jogi személyiséggel rendelkező és nem rendelkező egyházi egységek (leányegyházak) kapcsolódnak. Itt már nem egyértelmű, hogy az anyaegyház a lelkész foglalkoztatója, teljesíti a foglalkoztatással kapcsolatos egyházi és világi adatszolgáltatást. Azért, hogy a jogi személyiség lehetőségét itt is biztosítani tudjuk, **újabb elágazásokat kell bevezetni a szabályozásba.**

- 3) A társulásoknál **két változat** lehet:
 - a) Valamennyi **társegyház jogi személy**. Ha ezt rögzítjük, akkor még azon belül több irány lehet:
 - i) A lelkészt egyik „kijelölt” társegyház foglalkoztatja, teljesíti a törvényes kötelezettségeket.
 - ii) A lelkészt valamennyi társegyház részidőben foglalkoztatja, így mindegyik társegyházzal szolgálati jogviszonyban van a lelkész. (Többszörös adatszolgáltatás nehézsége, többletmunkája)

Alapkérdés, hogy a fenti esetekben **szükség van-e a társulásra egyáltalán**. Magának a társulás létrehozásának nincs gazdasági jelentősége. Viszont egyéb egyházi szempontok miatt indokolt lehet egy belső egyházi értelemben vett „társulás” létrehozása, ami leginkább abban nyilvánul meg, hogy a belső egyházi jogokat (választás, stb.) ezen keresztül gyakorolják a társegyházak, illetve a társulási

megállapodásban rögzítsék a lelkészi szolgálat „megosztásának” szabályait. De lehet, hogy lelkészi szolgálat megosztásáról, egyéb kérdésekről (közös döntéshozatal) csak egy külön szerződés rendelkezik. Az egyházi jogaitak pedig százalékosan gyakorolják. Pl. XY társcegyháznak 0,3 szavazati joga van. Ezt indoklná az egyházközség fogalmának módosítását, egyéb egyházi szabályokon való átvezetését, így ésszerűbbnek tűnhet, ha pl. 3 társcegyház egy belső egyházi társuláson keresztül gyakorolja a jogait. Kimondásra kerülne, hogy a társulás nem jogi személy, csak egy „szövetség”. A társcegyháznak nem lehet leánycegyháza, de szórványja lehet.

b) Valamennyi eddigi **társcegyház nem jogi személy**.

Ők közösen létrehoznak egy **közös egyházközséget**, amin belül ők elkülönítetten gazdálkodhatnak, de nem jogi személyek. A jogi személyiséggel a **közös egyházközség** rendelkezik, aki a lelkész foglalkoztatója és teljesíti a szükséges törvényes kötelezettségeket. A közös egyházközség részeit már nem társcegyháznak hívjuk **közös egyházközség részcegyházának**. (jobb nevet találhatunk)

Itt elhatárolást kell találni a **közös egyházközség részcegyháza és jogi személyiséggel nem rendelkező leánycegyház** között. Az elhatárolás alapja az lehet, hogy a leánycegyház mindig egy anyaegyház mellett van, ha szükséges anyaegyházat is válthat (másikhoz csatlakozik – egyházi folyamatok betartásával). Az anyaegyház „gondozása” alatt áll. A közös egyház részcegyháza esetében ilyen alá-fölé rendeltségi viszony nincs. Ők együtt alkotják a közös egyházat. (Pl. a közös presbitériumba létszamarányos tagokat delegálnak.) Ezért „erősebb” mint egy leánycegyház.

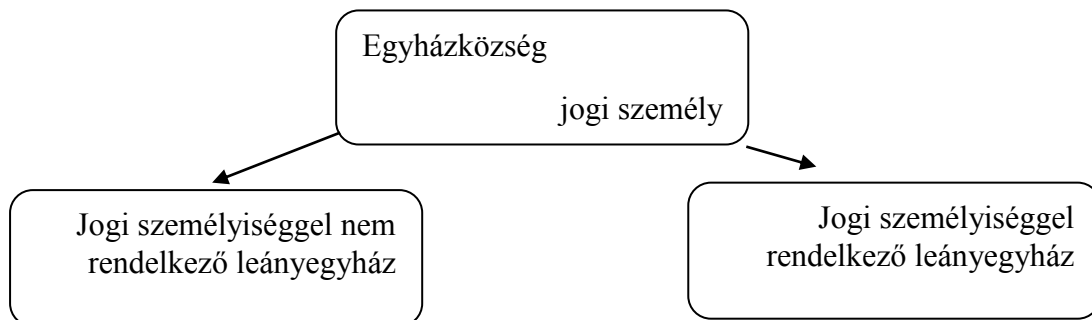
Indokolt lehet megengedni, hogy a közös egyházközségnek lehessen leánycegyháza, szórványja. De a közös egyházközség részcegyházának nem lehet leánycegyháza és szórványja.

Mind az a) és mind a b) irány két konkrét esetet feltételez, de arra is gondolni kell, hogy lehetnek olyan jelenlegi társulások, akik úgy működnek, hogy a társulás egyes részei jogi személyek, mások nem jogi személyek ugyanazon a társuláson belül. Mivel további kategóriák létrehozása ésszerűtlen, így őket a fenti a) vagy b) irányba kell mozdítani, akár azzal a lehetőséggel, hogy ők egy közös egyházközség jogi személyiség nélküli leánycegyházai.

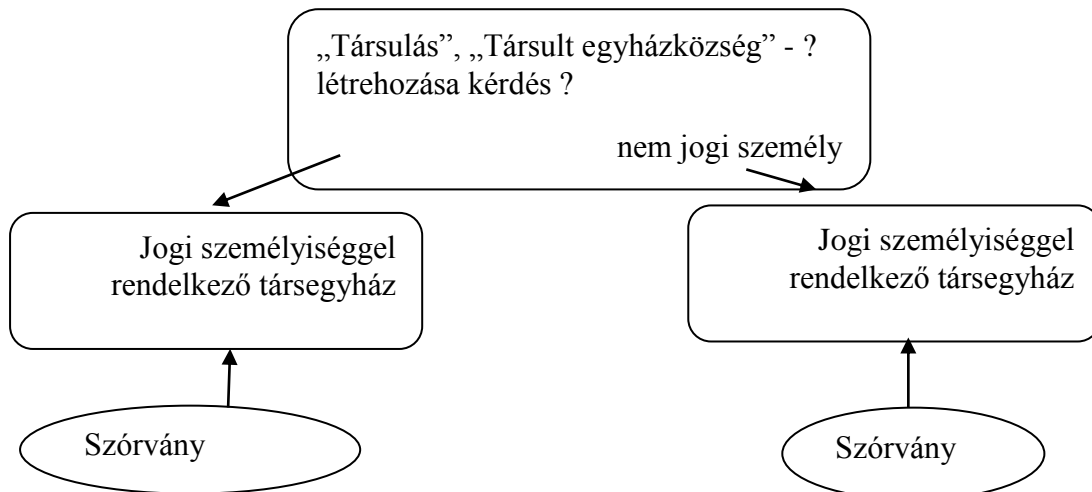
Összefoglaló ábrák:

Anya-leány kapcsolat

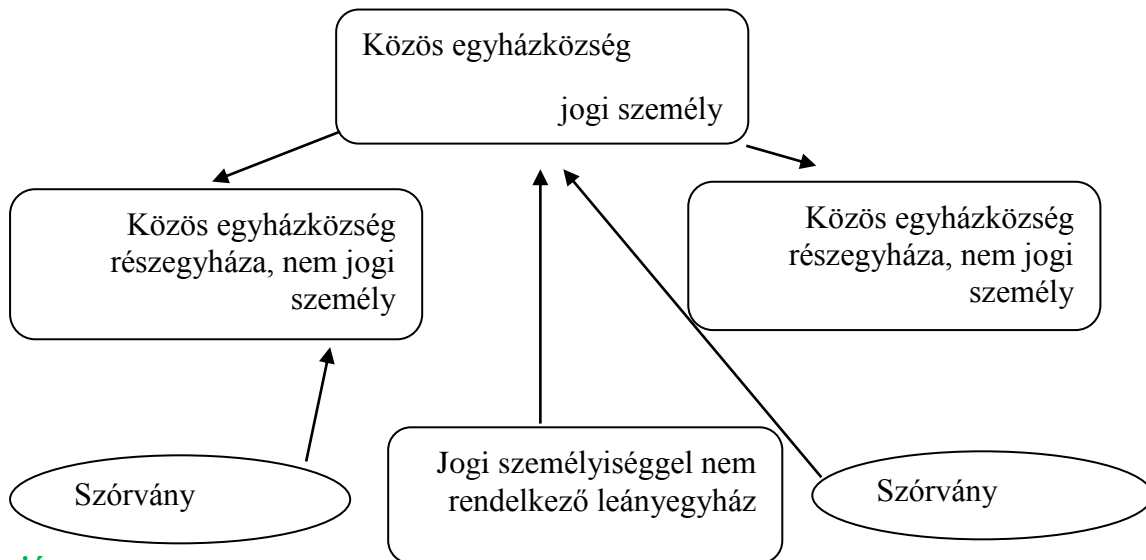
(alá-fölé rendelt kapcsolat)

Társulás (mellérendelt kapcsolat)

Közös egyházközség (mellérendelt kapcsolat, de kapcsolható hozzá alárendelt)

„D” verzió

Az „D” megoldási alternatívában elvetésre kerül minden fentebb részletezett strukturált jogi szabályozási igény. A jelenlegi jogi szabályozás megtartását rögzíti, az abban lévő nyilvánvaló ellentmondások pontosítására tenne javaslatot.

Rögzíteni kell:

- Ki jogosult önálló jogi személyiség igénylésére => Bármely egyházi egység (leányegyház, társegyház) a felettes egyházkormányzati szint támogatásával.
- Kizárólag az országos presbitérium jogosult az önálló jogi személyiséget engedélyezni.

Javasolt lehet:

- Határidő kitűzése az egyházmegyék részére az illetékességi területükön lévő egyházi jogi személyek és ingatlantulajdonok átláthatóvá tételére.
- A jelenlegi jogszabályi alapokat nélkülöző tulajdonviszonyok rendezése kapcsán felmerülő vitás kérdésekben (kinek legyen a tulajdonában az ingatlan, stb.) az egyházkerületi közgyűlés dönt.

RELEVÁNS SZABÁLYOK, FOGALMAK

„A Magyarországi Evangélikus Egyház minden egyházközsége jogi személy.” (1997. évi I. tv. 10.§ (1) bek.)

„A Magyarországi Evangélikus Egyház minden önkormányzattal és önálló gazdálkodással rendelkező szervezeti egysége közgyűlési határozata alapján jogi személy lehet.” (1997. évi I. tv. 10.§ (2))

„Amennyiben az egyházközség bármely részének valamely joga gyakorlásához, vagy kötelezettsége teljesítéséhez a hatályos magyar jog szabályai szerint szükséges a jogi személlyé válása, a szolgálati út betartásával az országos presbitériumtól kérheti önálló jogi személlyé nyilvánítását” (2005. évi IV. tv. 5.§ (4) bek.)

2005. évi IV. törvény

1.§ Az egyházközség meghatározott területen működő, a saját vagy más területről bejegyzett egyháztagoknak az ige hirdetésére, a szentségekkel való élésre és vallásuk gyakorlására szervezett gyülekezeti közössége.

2.§ (2) Az egyházközségnek saját lelkésze, önálló döntéshozó és képviseleti testületei, valamint önálló gazdálkodása van, és istentiszteleti hellyel rendelkezik.

5.§ (1) Az egyházközség részekre (egyházakra) tagolódhat, de az egyházközségi jogok és köteleességek tekintetében egyetlen egységként szerepel. (2) A szervezettség mértéke szerint az egyes részek lehetnek: anyaegyház, társegyház, leányegyház, fiókegyház és szórvány.

Anyaegyház: 6.§ (1) Anyaegyház az egyházközség azon része, ahol az egyházközség székhelye van, és amelyhez legalább egy leány- vagy fiókegyház, illetve szórvány tartozik. (2) Az anyaegyház kötelessége, hogy az egyházközséghez tartozó leány- és fiókegyházakat, illetve a szórványokat gondozza és segítsé.

Társegyház: 7.§ (1) A társegyházak a társult egyházközség társulási egyezményvel létrehozott részei, melyek egymással egyenrangúak. (2) A társegyházak közösen tartanak fenn lelkészi állást, de külön felügyelőjük, presbitériumuk és tisztségviselőik vannak, saját istentiszteleti hellyel és önálló gazdálkodással rendelkeznek. Belső ügyeik intézésére önállóan jogosultak, kivéve a társulási egyezményben rögzített kérdéseket.

Leányegyház (filia): 8.§ A leányegyház az egyházközség azon része, amelynek nincs önálló lelkésze és felügyelője, de presbitériummal (élén gondnokkal), önálló gazdálkodással és saját istentiszteleti hellyel rendelkezik. Az anyaegyház gondozása alatt áll, gazdálkodását az anyaegyház számvevőszéke is ellenőrzi.

Szórvány: 10.§ (1) Szórvány az egyházközség azon része, ahol helyi egyházközségi szervezet és gazdálkodás nélkül egyházközségi tagok élnek.

Társult egyházközség: 12.§ Társult egyházközség az az egyházközség, amelyben a lelkészi szolgálat célszerűbb beosztása, gazdasági vagy egyéb szempontok miatt korábbi egyházközségek vagy újonnan alakult egyházközség társegyházai, illetve egy egyházközség társult viszonyra lépett részei közösen tartanak fenn lelkészi állást, és ezt a társulást nevükben is hordozzák.

Szórványegyházközség: 15.§ (1) Szórványegyházközség az az egyházközség, amelyben az egyházközségi tagok számának több mint 60 százaléka szórványokban él. (2) A szórványegyházközség jogosult azokra a támogatásokra, melyeket a szórványokkal rendelkező egyházközségek segítésére hoznak létre.

EDDIGI EGYEZTETÉSEK ÉS AZ EZEKEN FELMERÜLT SZEMPONTOK

1. **2015. március 4.: az Esperesi Tanács számára ismertetésre került a probléma.**
2. **Országos Irodán belüli egyeztetések.**
3. **2015. március 20-ig, majd második körben április 24-ig visszajelzést kértünk az egyházmegyéktől, hogy az adott egyházmegyében milyen jogi helyzet van, illetve mik az elvárások, igények.** => Összesen 60 egyházi egységtől (4 egyházmegye) érkezett válasz, illetve ezen kívül egy egyházmegye válaszolt, ahol csak anyaggyülekezetek vannak, így ott továbbra is szeretnék ezt az állapotot fenntartani.
4. **2015. májusi országos gazdasági bizottsági ülés**

A gazdasági bizottság is támogatta azt a kezdeményezést, hogy kerüljön megrendezésre egy **országos zsinati főrubeszélgetés** a téma kapcsán, ahol az érintett egyházközségek, társult egyházközségek és leányegyházközségek megismerkedhetnek az elindult szabályozási folyamattal, illetve ahol az érintettek is elmondhatják véleményeiket, megfogalmazhatják javaslataikat. A gazdasági bizottság az eddigi szempontok alapján, a lentebb ismertetett 2 megoldási irányból az „A” verziót támogatta, de kérte, hogy mindkét verzió kapcsán folytatódjanak az egyeztetések az egyházon belül, hiszen olyan megoldásra kell jutnunk, amit széles konszenzus övez egyházunkban.
5. **2015. májusi országos presbitériumi ülés**

Az országos presbitérium is napirendjére vette a kérdést, ahol többek között az is felmerült, hogy a ma meglévő (anya-) egyházközségek között is vannak olyanok, akik nem felelnek meg az egyházközség fogalmának. Az országos presbitérium kérte, hogy a szabályozás kapcsán a nemzetközi gyakorlat is kerüljön áttekintésre, illetve fontosnak tartotta, hogy olyan egységes szabályozás kerüljön kialakításra, amely minél több egyházi egység igényeinek megfelel. A lentebb ismertetett megoldási alternatívákból az országos presbitérium a jelenlegi ismeretek alapján az „A” verzió mellett tette le voksát.
6. **2015. május 29. zsinat elvi vita**

A zsinat tárgyalta az „A” és a „B” megoldási alternatívát.

„A” modell – csak az egyházközség rendelkezik jogi személyiséggel

„B” modell - Az egyházközségek a jogi személyek, s ezt a státuszt a jelenlegi társegyházak is megkapják (megtartják).

Alábbi szempontok kerültek elő:

 - a) egy kiüresedett, régi struktúrát tolnunk magunk előtt, így célszerű lenne ezeknek megszüntetése
 - b) az eddigi struktúra zavarosságára hívták fel a figyelmet. A dunántúli gyülekezetekben sok anyaggyülekezet nem tud megfelelni az anyaggyülekezet feltételeinek, így sok esetben leánygyülekezetté vagy szórvánnyá fognak válni, illetve kellene válniuk. Fontos dolog lenne tehát, hogy tisztuljon a kép ezen területen is.
 - c) nem támogatják az összevonásokat, ha folyamatosan megszüntetjük gyülekezeteinket, akkor a lényegét szüntetjük meg.
 - d) normatív, papíralapú megközelítéssel volt gondja. „Értem én, hogy elveket kell követni és igazodni kell ezekhez, de ha ismerjük az egyházi-gyülekezeti életet, akkor hibázunk, ha jogi gondolkodással állunk hozzá a döntéshez”
 - e) a jogi személyiség ügyében határozat, átalakítás szülessen, de lehet, hogy az előadott átalakítás túl nagy lépés lenne. Fontos, hogy sokoldalúan, gyakorlatiasan döntsünk a kérdésben. Fontos átgondolni a jogi kategóriák előnyeit és hátrányait.
 - f) a missziói egyházközség is lehessen jogi személy

7. 2015. június 6. zsinati fórum

Alábbi szempontok kerültek elő:

- a) a leányegyházak is lehessenek jogi személyek
- b) a leányegyházak tulajdona hangsúlyozásra került
- c) a leányegyházak pályázati lehetősége iránti aggodalom
- c) a társegyházak ne legyenek jogi személyek, túl bonyolult
- d) túl kell lépni a népegyházi keretekben gondolkodáson
- e) az Esperesi Tanács nem támogatja sem az „A”, sem a „B” verziót
- f) az egyház „állami jogszabályoktól mentesített sziget” gondolkodás
- g) „Önállóak vagyunk, de nehezen tudunk megfelelni az ez által támasztott követelményeknek. Segítséget kérünk!” gondolat

8. 2015. szeptember

Az eddig „A” és „B” verziókon kívüli további megoldási alternatívák kerültek kidolgozásra („A2” és „C” verzió).

9. 2015. október

A Teológiai Bizottság nem támogatja az egyházközség jelenlegi fogalmának megváltoztatását.

10. 2015. október 19. Püspöki Tanács

Egyik megoldási alternatíva sem nyert támogatást. Felmerült annak igénye, hogy a jelenlegi „szabályozás” maradjon meg továbbra is.